

Tribuna

David Bueno i Torrens. Director de la Càtedra de Neuroeducació UB-EDU1ST

Complicat o complex

Fa poc més d'una setmana es va acabar la COP25, l'objectiu de la qual era treballar per aturar el canvi climàtic abans no se'ns escapi encara més de les mans. Soc una persona optimista de mena, però el resultat va ser un autèntic fracàs. Des del meu punt de vista, la manera com s'aborden aquestes reunions parteix d'un principi erroni. No, no soc un negacionista del canvi climàtic. De fet, soc un dels 15.364 científics signants del "*World scientists' warning to humanity: A second notice*", i uns dels 11.258 científics signants del "*World scientists' warning of a climate emergency*", uns articles que han estat publicats el 2017 i el 2019, respectivament, on s'adverteix dels efectes del canvi climàtic des de la ciència estricta (disponibles en obert a la revista *BioScience*). Per mi, l'error és confondre *complicat* amb *complex*. Malgrat que en alguns aspectes es poden utilitzar com a sinònims, la paraula *complicat* remet a difícil, mentre que *complex* emfatitza el fet d'estar format per diversos elements relacionats que obeeixen a una matei-

xa condició. Les situacions complicades es poden resoldre aprofundint molt en determinats camps del coneixement, aquells que siguin més escassos. Les situacions complexes, en canvi, necessiten la participació i la implicació de tots els elements implicats. El canvi climàtic inclou tantes variables (energètiques, econòmiques, socials, culturals, poblacionals, alimentàries, científiques, tecnològiques, humanístiques, etcètera), que a més impliquen tota la humanitat, que no es pot resoldre des d'un despatx, reunint una sèrie de gestors polítics a porta tancada com si fos únicament complicat, deixant que persones més o menys mediàtiques vagin dient la seva a l'ex-

“La complexitat requereix la participació de tots els implicats

terior, tots centrats en els seus interessos i propostes però aliens als dels altres. L'única solució possible a un problema complex d'aquesta envergadura és fent participar tota la humanitat de les possibles propostes i solucions, perquè cadascú pugui analitzar de quina manera hi pot contribuir, des de la senzillesa individual, per assolir la complexitat global necessària. Disminuint l'ús de vehicle privat? Reduint el consum de carn? Afavorint el començ just i de proximitat? Prescindint fins on sigui possible de mitjans de transport altament contaminants, com ara avions i vaixells? Tot això que acabo d'esmentar contribueix de manera similar al canvi climàtic. Des d'un despatx no es pot apoderar la ciutadania de tot el món perquè cadascú prengui les seves responsabilitats. Només es pot fer des de la mateixa ciutadania, obrint les decisions des de les diferències culturals i respectant l'opinió social. Possiblement algú dirà que és excessivament complex. Segur que ho és, però és que els problemes complexos només es poden abordar des de la complexitat.